

Sygn. akt VI U 808/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodnicząca:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Monika Czaplak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 stycznia 2018 r. w S.

sprawy B. B. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wysokość świadczenia

na skutek odwołań B. B. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 18 listopada 2016 roku znak: (...)

oraz z dnia 27 marca 2017 roku i z dnia 11 października 2017 roku, znak:(...)

I. umarza postępowanie w części dotyczącej odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 18 listopada 2016 r. – w całości, zaś w zakresie odwołań od dwóch pozostałych decyzji – w zakresie w jakim decyzjami tymi doliczono B. B. (1) do okresów składkowych okres od 1 grudnia 1992 r. do 31 grudnia 1993 r. oraz przyznano prawo do wyrównania świadczenia za okres poczynając od 1 lutego 2014 r.

II. przekazuje Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. do rozpoznania poprzez wydanie decyzji zawarty w odwołaniu z 29 kwietnia 2017 r. wniosek B. B. (1) o przyznanie prawa do odsetek;

III. oddala odwołania od decyzji z 27 marca 2017 r. i 11 października 2017 r. w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. po rozpoznaniu wniosku z dnia 16 maja 2016 roku, w dniu 18 listopada 2016 roku wydał decyzję znak: (...), którą odmówił B. B. (1) prawa do przeliczenia podstawy wymiaru poprzez uwzględnienie świadczenia w naturze. W uzasadnieniu decyzji organ wskazał, że przedłożone przez ubezpieczoną kserokopie zaświadczeń nie stanowią podstaw do przeliczenia podstawy wymiaru, gdyż nie została określona wartość świadczenia w naturze ani rok, w którym winna być uwzględniona.

Decyzją z dnia 27 marca 2017 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., wskazując, iż działa po rozpatrzeniu wniosku B. B. (1) z dnia 19 stycznia 2017 roku o przeliczenie podstawy wymiaru, przeliczył podstawę

wymiaru emerytury ubezpieczonej od 1 stycznia 2017r., tj. od miesiąca złożenia wniosku. Wskutek przeliczenia doliczono wartość świadczeń w naturze, tj. ekwiwalent za działkę. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 33 lata i 9 miesięcy okresów składkowych, tj. 405 miesięcy.

B. B. (1) wniosła odwołanie od powyższej decyzji (k. 38 akt sądowych), w którym zarzuciła organowi błędne ustalenia okresów składkowych przyjętych do ustalenia wysokości emerytury, a także błędy rachunkowe w wyliczeniu świadczenia przekazanego na jej rachunek bankowy. Wniosła o uznanie jej 34 lat i 9 miesięcy okresów składkowych począwszy od 1 sierpnia 1994 r. oraz wyrównanie z tytułu doliczenia ekwiwalentu za działkę od pierwszego wniosku, tj. od 16.05.2016r. i wypłaty należności wraz z odsetkami.

W odpowiedzi na to odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie. Odnosząc się do zarzutu błędnego ustalenia okresów składkowych, wskazał, że w decyzji z dnia 7 lutego 2006 r. ustalającej prawo do emerytury nauczycielskiej skorygowano wymiar stażu pracy poprzez jego zmniejszenie. Zmniejszenie polegało na wyłączeniu okresu od 15.12.1992 r. do 31.12.1993 r., który uprzednio został uwzględniony, co było błędem. W tej sytuacji organ miał prawo obniżyć staż z 34 lat, 9 miesięcy i 8 dni do 33 lat, 9 miesięcy i 17 dni, ponieważ brak jest podstaw do tego, aby nieskładkowy okres uwzględnić. Nadto organ wskazał, że w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, obowiązują ogólne zasady wypłaty emerytur i rent, tj. świadczenie przyznane lub podwyższone wypłaca się nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu. w sytuacji zaś, w której ponowne ustalenie prawa do świadczeń nastąpiło na skutek błędu organu, wówczas świadczenie wypłaca się od miesiąca złożenia pierwotnego wniosku lub wydania decyzji z urzędu, nie dłużej jednak niż za okres 3 lat wstecz, liczonych od daty zgłoszenia wniosku o ponowne rozpoznanie sprawy. Organ podniósł, że w przedmiotowej sprawie nie doszło do błędu organu rentowego, a postępowanie wszczęte na wniosek z 16 maja 2016 roku zostało zakończone decyzją z 18 listopada 2016 roku, od której nie zostało złożone odwołanie do sądu.

Na rozprawie w dniu 29 czerwca 2017 r. ubezpieczona wyjaśniła, iż wnosi o potraktowanie jej pisma z 19 stycznia 2017 r. jako odwołania od decyzji z 18 listopada 2016 r. (k. 44 akt sądowych).

W związku z powyższym, decyzją z 26 listopada 2017 r. (k. 170 akt ZUS) organ rentowy dokonał przeliczenia emerytury ubezpieczonej od 1 maja 2016 r., w związku z uwzględnieniem przysługującego jej świadczenia w naturze. Pełnomocnik organu rentowego w piśmie procesowym z 2 sierpnia 2017 r. (k. 51 akt sądowych) wniosł w związku z tym o umorzenie postępowania w tym zakresie.

Z kolei rozpatrując ponownie (na skutek nałożonego przez sąd zobowiązania) sprawę w zakresie długości przyjętych okresów składkowych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wydał kolejno następujące decyzje:

- decyzję z 27 lipca 2017 r., którą przeliczył ubezpieczonej emeryturę od 1 marca 2017 r., tj. od miesiąca, w którym złożono wniosek (organ przyjął, że wniosek został złożony 9 marca 2017 r.), przy przyjęciu, że długość przebytych przez B. B. okresów składkowych wyniosła 34 lata i 10 miesięcy, tj. 418 miesięcy;

- decyzję z 10 października 2017 roku, którą przeliczył B. B. (1) emeryturę od 1 lutego 2014 roku, tj. za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek. Przeliczenie było związane z przyjęciem, że długość okresów składkowych to 34 lata i 10 miesięcy;

- decyzję z 11 października 2017 roku, znak: NEE/O23449721/15, stanowiącą w istocie korektę wcześniejszej decyzji, związaną z zaistnieniem w niej błędu technicznego (błędu systemowego z tytułu waloryzacji). O ile w decyzji z 10.10.2017 r. wysokość ostatecznie przysługującego B. B. do wypłaty świadczenia ustalono na 2193,78 zł, o tyle w decyzji z 11.10.2017 r. kwota ta wzrosła do 2200,89 zł. Ponadto w decyzji tej doszło do zmiany wysokości świadczenia od 1 maja 2016 r., związanej z przyjęciem wyższego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru (185,50 % zamiast 184,51%, w związku ze wzięciem pod uwagę wartości świadczeń w naturze).

B. B. (1) odwołała się od decyzji z 11 października 2017 r., podnosząc, że wyrównanie jej świadczenia za okres tylko trzech ostatnich lat jest krzywdzące, gdyż zaniżone świadczenie było jej wypłacane przez 11 lat i 7 miesięcy. W związku

z tym wniosła o przyznanie jej prawa do wyrównania także za okres poczynając od 1.01.2006 r. wraz z odsetkami (pisma k. 80 i 93 akt sądowych).

Organ rentowy w toku procesu ostatecznie wskazał, że na mocy decyzji z 10 i 11 października 2017 r. w całości uwzględnił zakwestionowany wcześniej okres zatrudnienia (od 15.12.1992 r. do 21.12.1993 r.), co doprowadziło do przyjęcia, że długość okresów składkowych jest wyższa niż wcześniej przyjęto i z tego tytułu dokonał wyrównania świadczenia za okres pełnych 3 lat od daty zgłoszenia wniosku. Jednocześnie organ wskazując na treść art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej, wyjaśnił, że wyrównane świadczenie mógł wypłacić tylko za okres 3 lat. Dlatego też wniósł o umorzenie postępowania w zakresie, w jakim roszczenia ubezpieczonej zostały uwzględnione, zaś w pozostałym – o oddalenie odwołań.

Postanowieniem z 14 listopada 2017 roku Sąd Okręgowy połączył do wspólnego rozpoznania i wyrokowania sprawę z odwołania B. B. (1) od decyzji ZUS z 11 października 2017 roku (VI U 1482/17) ze sprawą z odwołań B. B. (1) od decyzji ZUS z 18 listopada 2016 roku oraz 27 marca 2017 roku (k. 82 akt sprawy) prowadzoną pod sygnaturą VI U 808/17.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B. B. (1) urodziła się (...). Decyzją ZUS z 17 grudnia 1987 roku, począwszy od 1 grudnia 1987 roku przyznano jej prawo do emerytury.

Niesporne, a nadto dowód: decyzja ZUS z 17.12.1987 r. - k. 13 akt ZUS.

W roku 1994 B. B. złożyła w ZUS wniosek o doliczenie jej do stażu emerytalnego okresu pracy w Zakładzie (...) S.A. na podstawie umowy zlecenia. Organ wszczął w związku z tym postępowanie wyjaśniające. W jego toku, pismem Rady Nadzorczej Oddziału ZUS w S. z 10 października 1994 roku, poinformowano ubezpieczoną, że organ kontrolny ZUS O/S. dokonał wtórnej kontroli (...), gdzie udokumentowano zatrudnienie B. B. i ustalono wysokość jej dochodów. Zaznaczono również, że po wpłaceniu przez zakład pracy przypisanej przez ZUS kwoty składki, okres zatrudnienia w (...) zostanie wliczony B. B. do stażu pracy.

Następnie, decyzją z 16 lutego 1995 r., (...) Oddział w S. przeliczył emeryturę B. B. poprzez zaliczenie jej dodatkowo do okresów składkowych okresu od 15 grudnia 1992 r. do 21 grudnia 1993 r. Łączna długość ustalonych wówczas przez ZUS okresów składkowych wyniosła 34 lata i 9 miesięcy, tj. 417 miesięcy.

Wypłacane w tym czasie ubezpieczonej świadczenie miało symbol (...).

Dowody: dokumenty w aktach ZUS dot. B. B. – k. 65-78.

W dniu 17 stycznia 2006 r. B. B. złożyła w ZUS wniosek o przeliczenie jej emerytury „zgodnie z art. 53 Ustawy o emeryturze”.

Dowód: wniosek z 17.01.2006 r. – k. 121 akt ZUS.

Rozpoznając ten wniosek pracownica wydziału ZUS zajmującego się przyznawaniem emerytur zwróciła się z prośbą do Wydziału (...) i Składek o potwierdzenie okresu zatrudnienia B. B. w (...). Wydział ten nie potwierdził, aby B. B. została zgłoszona do ubezpieczeń w tej spółce.

W związku z tym decyzją z 7 lutego 2006 r. ZUS przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury o symbolu (...), która ostatecznie okazała się wyższa od wcześniej pobieranej emerytury o symbolu (...). W decyzji tej przyjęto jednak, że łączna długość przebytych przez B. B. okresów składkowych do 33 lata i 9 miesięcy (nie wzięto pod uwagę okresu od 15.12.1992 r. do 31.12.1993 r., który uprzednio został uwzględniony).

Dowody: dokumenty w aktach ZUS O/S. – k. 123-128.

B. B. (1) nie odwołała się od powyższej decyzji, wobec czego przez dalszy okres pobierała emeryturę obliczoną w sposób ustalony w decyzji z 7 lutego 2006 r.

Niesporne.

Pismem złożonym w ZUS w dniu 16 maja 2016 roku B. B. (1) wniosła o przeliczenie podstawy wymiaru jej emerytury poprzez uwzględnienie świadczenia w naturze, tj. działki gruntowej o powierzchni 21 arów, położonej w obrębie D.. Do wniosku dołączyła dokumenty potwierdzające korzystanie przez nią do 2012 roku z uprawnień z art. 56 ustawy – Karta Nauczyciela

Dowód: pismo z 13 maja 2016 r. z załącznikami – k. 147-149 akt ZUS.

Organ rentowy nie wezwał ubezpieczonej do złożenia jakichkolwiek dokumentów, natomiast decyzją z 18 listopada 2016 roku ZUS odmówił ubezpieczonej prawa do przeliczenia podstawy wymiaru, wskazując, że przedłożone przez nią dokumenty są niewystarczające.

Dowód: decyzja z 18 listopada 2016 r. – k. 151 akt ZUS.

B. B. (1) po otrzymaniu decyzji zwróciła się do swojego zakładu pracy o wystawienie dodatkowych dokumentów. Niezwłocznie po ich otrzymaniu, w dniu 19 stycznia 2017 r. zgłosiła się do ZUS, domagając się ponownego rozpoznania sprawy.

Dowody: notatka służbowa z 19.01.2017 r. wraz z załącznikami – k. 155-159 akt ZUS.

B. B. po raz kolejny zgłosiła się w ZUS w dniu 9 marca 2017 r. Dołączyła wówczas jeszcze jedno pismo związane z jej wnioskiem o wzięcie pod uwagę wartości świadczeń w naturze, ale ponadto wniosła o sprawdzenie jej stażu pracy, zwracając uwagę na rozbieżność pomiędzy stażem przyjętym w roku 1995, wynoszącym 34 lata i 9 miesięcy a tym ustalonym w roku 2006 na 33 lata i 9 miesięcy.

Dowód: notatka służbowa z 9.03.2017 r. – k. 161 akt ZUS.

Sąd zważył, co następuje:

Na wstępie należy zauważyć, że kwestie sporne w toku niniejszego procesu ulegały zmianie. To, co na początku jawiło się bowiem jako sporne, ostatecznie, wskutek wydania przez organ rentowy w toku procesu szeregu decyzji, zostało uwzględnione zgodnie ze stanowiskiem B. B. (1). W pozostałym natomiast zakresie stanowisko ubezpieczonej nie mogło zostać uwzględnione, a to ze względu na ograniczenia stworzone przez ustawodawcę.

W pierwszej kolejności należy jednak zauważyć, że stosownie do treści przepisu art. 355 § 1 k.p.c. sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew, albo jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne. Stosownie natomiast do przepisu art. 477¹³ § 1 k.p.c., zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd - przez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części. Poza tym zmiana lub wykonanie decyzji nie ma wpływu na bieg sprawy.

Mając to na uwadze, trzeba przypomnieć, iż niniejsza sprawa rozpoczęła się od złożenia przez B. B. (1) odwołania od decyzji organu rentowego z 18 listopada 2016 roku, którą odmówiono jej prawa do przeliczenia podstawy wymiaru poprzez uwzględnienie świadczenia w naturze (działki położonej w obrębie D.), które otrzymała na mocy art. 88 Karty Nauczyciela. W toku postępowania sądowego pełnomocnik organu rentowego wystąpił z wnioskiem o umorzenie postępowania w tym zakresie wskazując, że na mocy decyzji zmieniających żądanie ubezpieczonej zostało uwzględnione.

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że istotnie, decyzją z 27 marca 2017 roku organ rentowy przeliczył podstawę wymiaru emerytury B. B. od 1.01.2017 r. i doliczył wartość świadczeń w naturze, tj. ekwiwalent za działkę. Następnie, decyzją z 26 lipca 2017 roku organ przeliczył świadczenie ubezpieczonej z uwzględnieniem świadczenia w naturze od dnia 1.05.2016 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca złożenia przez nią wniosku o przeliczenie świadczenia,. Organ wypłacił ponadto B. B. stosowne wyrównanie świadczenia.

Wobec powyższego, jako że ubezpieczona nie zgłosiła żadnych zastrzeżeń w tym zakresie, nie zachodziła potrzeba wyrokowania. W tej sytuacji sąd w całości umorzył postępowanie w części dotyczącej odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z 18 listopada 2016 r., o czym orzeczono w punkcie I sentencji wyroku.

B. B. (1) odwołała się ponadto do sądu od decyzji (...) Oddziału w S. z 27 marca 2017 roku, mocą której doliczono jej wartość świadczeń w naturze, jednakże do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono tylko 33 lata i 9 miesięcy okresów składkowych, tj. 405 miesięcy. Ubezpieczona w toku postępowania przed organem rentowym domagała się zweryfikowania jej stażu pracy poprzez uwzględnienie okresu zatrudnienia od 15.12.1992 r. do 21.12.1993 r.

W tym zakresie należy więc wskazać, że także i w tym przypadku stanowisko organu rentowego ewoluowało i ostatecznie uwzględnił on w stażu ubezpieczeniowym – okresach składkowych ów okres, przyznając ostatecznie B. B. wyrównanie za okres najpierw od 1.03.2017 r., tj. od miesiąca złożenia wniosku o przeliczenie świadczenia, a następnie od 1 lutego 2014 r., tj. za okres 3 lat wstecz.

W tej sytuacji, rozpoznając odwołania ubezpieczonej od decyzji z 27 marca 2017 roku oraz z 11 października 2017 roku, sąd na podstawie art. 477¹³ k.p.c. umorzył postępowanie także w zakresie, w jakim decyzjami tymi doliczono B. B. (1) do okresów składkowych okres od 1 grudnia 1992 r. do 31 grudnia 1993 r. oraz przyznano prawo do wyrównania świadczenia za okres poczynając od 1 lutego 2014 r. (punkt I sentencji).

W pozostałym natomiast zakresie, tj. w tym, w którym ubezpieczona domagała się przyznania jej prawa do wyrównania świadczenia za okres dłuższy niż 3 lata – sąd w oparciu o przepis art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. odwołania ubezpieczonej oddalił (punkt III sentencji).

Decydujące znaczenie miała w tym zakresie treść przepisu art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS, stanowiącego, że w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1 (w którym złożono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu) - jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Powyżej wskazany przepis jest normą bezwzględnie obowiązującą, a sąd nie ma możliwości modyfikacji jej treści. Niezależnie więc od nieprawidłowości w postępowaniu organu rentowego jakie zostały ujawnione w toku postępowania, które skutkowały wadliwością uprzednio wydawanych decyzji (organ rentowy popełnił bowiem, co czego się przyznał, błąd polegający na ponownym, do tego nieprawidłowym, zweryfikowaniu możliwości uwzględnienia okresu, który już wcześniej został przez niego zbadany), co niewątpliwie miało wpływ na pokrzywdzenie ubezpieczonej, sąd nie ma narzędzi prawnych aby dokonać wyrównania świadczenia za okres wnioskowany przez ubezpieczoną. Nie można przy tym jednak tracić z pola widzenia także i bierności samej B. B., która w roku 2006 nie odwołała się od wydanej wówczas przez ZUS błędnej decyzji, mimo że z jej treści jasno wynikało, że przyjęto krótszy niż wcześniej okres składkowy.

Skoro więc organ rentowy prawidłowo wyliczył trzyletni okres poprzedzający złożenie przez ubezpieczoną wniosku z 9 marca 2017 roku i przyznał B. B. prawo do wyrównania za okres od 1 lutego 2014 roku, sąd mógł obecnie wyłącznie oddalić odwołanie. Ewentualne roszczenia i pretensje ubezpieczona powinna więc kierować pod adresem ustawodawcy, który w taki a nie inny sposób uregulował tę kwestię.

Z uwagi zaś na wniosek ubezpieczonej o przyznanie jej prawa do odsetek zawarty w odwołaniu z 29 kwietnia 2017 r., który nie został dotychczas rozpoznany przez ZUS poprzez wydanie decyzji, sąd orzekł jak w punkcie II. sentencji wyroku, przekazując ów wniosek na podstawie przepisu art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. organowi rentowemu do merytorycznego rozpoznania.